



خسروپناه: اشتراک لفظی در فلسفه و عرفان، چالشی جدی در درک مفاهیم است

حجت الاسلام خسرو پناه گفت: هیچ دانشی به اندازه فلسفه و عرفان با پیچیدگی‌های ناشی از اشتراک لفظی اصطلاحات روبه‌رو نیست.

حجت الاسلام خسرو پناه گفت: هیچ دانشی به اندازه فلسفه و عرفان با پیچیدگی‌های ناشی از اشتراک لفظی اصطلاحات روبه‌رو نیست.

به گزارش خبرنگار مهر، در جلسه اخیر درس اسفار اربعه که توسط انجمن علمی فلسفه اسلامی دفتر تهران برگزار شد، حجت الاسلام خسروپناه دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی به موضوع کثرت اشتراک لفظی در مفاهیم فلسفی و عرفانی پرداخت و آن را چالشی منحصربه‌فرد در این علوم خواند.

وی در این نشست که در حوزه علمیه امام رضا (ع) واقع در خیابان مصطفی خمینی، روبروی بیمارستان سپهر برگزار شد، تأکید کرد: هیچ دانشی به اندازه فلسفه و عرفان با پیچیدگی‌های ناشی از اشتراک لفظی اصطلاحات روبه‌رو نیست.

وی با اشاره به تجربه خود در تدوین «اصطلاح نامه عرفانی» در مؤسسه امام خمینی و «اصطلاح نامه فلسفی» در دفتر تبلیغات اسلامی، گفت: برخی اصطلاحات تا ۷۰ معنا دارند، اما در پژوهش‌های خودم تا ۱۵ معنای مختلف برای یک واژه مشاهده کرده‌ام؛ مانند واژه امکان که شامل امکان ماهوی، وجودی، استعدادی و وقوعی می‌شود.

دلایل اشتراک لفظی؛ از مکاتب تا بی توجهی به زبان

خسروپناه دو عامل اصلی این پدیده را تنوع مکاتب فلسفی و عرفانی و نیز جایگاه حاشیه‌ای بحث الفاظ در علوم عقلی دانست. او با نقد نگرش سنتی به زبان در منطق و فلسفه اسلامی، توضیح داد: در گذشته، مباحث زبانی در منطق به صورت استطرادی و حاشیه‌ای مطرح می‌شد و اصولیان نیز همین رویکرد را ادامه دادند. درحالی که لفظ و معنا آن چنان درهم تنیده‌اند که نمی‌توان زبان را امری عارضی پنداشت.

مقایسه با فلسفه غرب؛ زبان در کانون توجه

این استاد فلسفه اسلامی با مقایسه رویکرد غرب در مواجهه با مسئله زبان، خاطرنشان کرد: در غرب، مباحث زبانی به جزئی جدایی ناپذیر از فلسفه تبدیل شدند؛ تا حدی که دو جریان متضاد پوزیتیویسم و اگزیستانسیالیسم هر دو به زبان گرایش یافتند و به ترتیب، فلسفه تحلیلی و هرمنوتیک را پدید آوردند.

گفتنی است؛ جلد نخست شرح اسفار اربعه توسط حجت الاسلام خسروپناه، روزهای یکشنبه و دوشنبه هر هفته ساعت ۶:۳۰ صبح در حوزه علمیه امام رضا (ع) برگزار می‌شود. این جلسات که با استقبال طلاب و علاقه‌مندان به فلسفه اسلامی روبه‌روست، به بررسی عمیق مباحث وجودشناسی و معرفت‌شناسی می‌پردازد.